

Referat Pracowni Urbanistycznej
Wydział Planowania Przestrzennego
Urzędu Miejskiego w Gliwicach

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie ulic Daszyńskiego, Stara
Cegielnia, Zielone Wzgórze i Słoneczne Wzgórze

Opracował:

mgr Piotr Dawidko

Wersja_5_23_2025_02_24

Gliwice
Luty 2025 r.

Spis treści:

Spis treści:	2
1. Wprowadzenie	4
1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	4
1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	4
2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska	5
2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	5
<i>Położenie</i>	5
<i>Istniejące zagospodarowanie</i>	7
<i>Budowa geologiczna i geomorfologia terenu</i>	7
<i>Warunki klimatyczne</i>	9
<i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>	10
<i>Warunki glebowe</i>	12
<i>Szata roślinna</i>	12
<i>Świat zwierzęcy</i>	13
<i>Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione</i>	13
<i>Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji</i>	14
<i>Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu</i>	15
2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody	16
<i>Powietrze atmosferyczne</i>	16
<i>Hałas</i>	18
3. Wpływ ustaleń planu na środowisko	19
3.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne	19
3.2. Ustalenia projektu planu	19
3.3. Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi	23
3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	23
3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	23
3.6. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	24
<i>Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi</i>	25
<i>Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne</i>	26
<i>Wpływ na powietrze atmosferyczne</i>	26
<i>Wpływ na klimat akustyczny</i>	26
<i>Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy</i>	27
<i>Wpływ na klimat lokalny</i>	27
<i>Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne</i>	27
<i>Wpływ na zdrowie ludzi</i>	27

<i>Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych</i>	28
<i>Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze</i>	28
3.7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu	30
<i>Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego</i>	30
<i>Dokumenty szczebla krajowego</i>	31
<i>Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</i>	32
<i>Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego</i>	33
3.8. Możliwe transgraniczne oddziaływanie	34
3.9. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu	34
4. Podsumowanie	35
4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu	35
4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	35
4.3 Materiały źródłowe	36

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Prognoza oddziaływania na środowisko ma na celu określenie uwarunkowań istniejącego stanu środowiska przyrodniczego oraz wskazanie skutków oddziaływania na środowisko wynikających z realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Prognoza jest częścią projektu planu, która stanowi element zapewniający utrzymanie równowagi przyrodniczej zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (zw. dalej *ustawą ocenową*), która jednocześnie ustala zakres merytoryczny opracowania. Zgodnie z art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (zw. dalej *upzp*) prognozę oddziaływania na środowisko sporządza organ opracowujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Integralną częścią prognozy jest załącznik graficzny.

Projekt miejscowego planu, dla potrzeb którego sporządzana jest niniejsza prognoza, opracowany został w oparciu o uchwały: nr XXX/624/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 7 października 2021 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie ulic Daszyńskiego, Stara Cegielnia, Zielone Wzgórze i Słoneczne Wzgórze*, a także nr III/46/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 7 lutego 2019 r. *w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie ulic Daszyńskiego, Wójtowskiej, Ku Dołom i Orkana*, stanowiąc jednocześnie etap II realizacji ww. projektu. Zakres przestrzenny projektu planu miejscowego stanowi obszar o powierzchni ok. 58 ha, obejmujący fragment dzielnic Ostropa i Wójtowa Wieś, położony po południowej stronie ulicy Daszyńskiego, w pobliżu ulic Stara Cegielnia, Wójtowskiej, Wichrowe Wzgórze i Mazowieckiego.

Zgodnie art. 53 *ustawy ocenowej* otrzymano uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości przygotowywanej prognozy oddziaływania na środowisko od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach (pisma nr WOOŚ.411.234.2021.PB z dn. 29 listopada 2021 r., WOOŚ.411.46.2019.PB z dn. 3 kwietnia 2019 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gliwicach (pisma nr NS/ZNS-G-522-29(1)/21 z dn. 9 grudnia 2021 r., NS/ZNS-G-522-2(1)/19 z dn. 2 kwietnia 2019 r.).

1.2. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu obecnego funkcjonowania środowiska obszaru opracowania z funkcjonowaniem przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń projektu planu. Przewidywane oddziaływanie na środowisko ustaleń projektu planu określono według takich kryteriów, jak:

- **charakter zmian:** korzystne, umiarkowanie korzystne, neutralne, umiarkowanie niekorzystne, niekorzystne;

- **intensywność przekształceń:** brak, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne;
- **bezpośredniość oddziaływania:** bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane;
- **okres trwania oddziaływania:** krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe;
- **częstotliwość oddziaływania:** brak, chwilowe, stałe;
- **trwałość oddziaływania:** odwracalne, częściowo odwracalne, nieodwracalne.

Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska zgodnie z przyjętymi założeniami przedstawiono również w formie tabelarycznej. Na rysunku prognozy poszczególne tereny pogrupowano według stopnia wpływu na środowisko.

2. Opis istniejącego stanu i problemów środowiska

2.1. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Położenie

Gliwice położone są w południowej Polsce, w województwie śląskim, na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Miasto leży na przecięciu szlaków komunikacyjnych wschód-zachód (autostrada A4, linia kolejowa 137) i północ-południe (autostrada A1). Od strony północnej z Gliwicami graniczą: Pyskowice i gmina Zbrosławice, od wschodniej: Zabrze i gmina Gieraltowice, od południowej: Knurów i gmina Pilchowice, zaś od strony zachodniej gminy: Sońcownicice i Rudziniec.

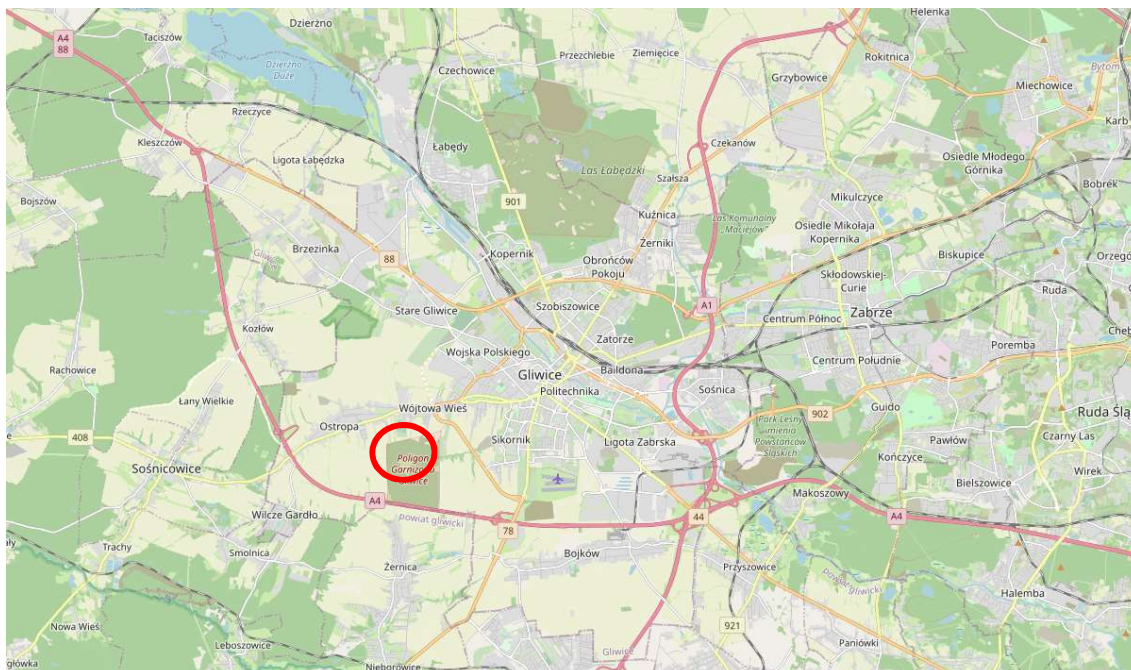
Rys. 1. Gliwice na tle podziału fizyczno-geograficznego Polski.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej na podstawie Solon J. i in., 2018, *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica* 91/2, IGPZ PAN, Warszawa

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski, zaktualizowanego w roku 2018, Gliwice leżą w całości na obszarze prowincji Wyżyn Polskich (34), makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1). Prawie całe miasto zlokalizowane jest w granicach mezoregionu Wyżyna Katowicka (341.13), jedynie niewielki fragment jego zachodniej części wchodzi w skład mezoregionu Obniżenie Bojszowa (341.16)¹.

¹ Solon J. i in., 2018, *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica* 91/2, IGPZ PAN, Warszawa

Obszar opracowania zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części miasta, na obszarze dzielnic Wójtowa Wieś i Ostropa (Rys. 2.).

Rys. 2. Lokalizacja obszaru objętego opracowaniem w granicach miasta Gliwice.
Źródło: openstreetmap.org

Granice obszaru opracowania zostały wskazane na Rys. 3.

Rys. 3. Obszar objęty opracowaniem.
Źródło: MSIP Gliwice

Istniejące zagospodarowanie

Obszar opracowania obejmuje głównie tereny podmiejskiej zabudowy mieszkaniowej i usługowej, sąsiadujące z terenami rolniczymi. W jego granicach można wyróżnić:

- w części północnej, wzdłuż ul. Daszyńskiego oraz ul. Wójtowskiej: istniejącą zabudowę mieszkaniową i usługową, w tym historyczną zabudowę wiejską;
- w części środkowej i południowej: tereny obecnie użytkowane rolniczo, na których następuje rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej.

Budowa geologiczna i geomorfologia terenu

W ujęciu geologicznym Gliwice położone są w północno-zachodniej części niecki górnośląskiej. Podłoże niecki stanowią prekambryjskie utwory metamorficzne, zalegające na głębokości kilku tysięcy metrów. Utwory te przykryte są osadami (piaskowcami, mułowcami i zlepieńcami) dolnego kambru, nad którymi zalegają z kolei piaskowce, dolomity i wapień dewonu, o łącznej miąższości przekraczającej 1000 m. Powyżej utworów dewonu występują osady karbońskie, dzielące się na trzy główne grupy:

- morskie osady fliszowe dolnego karbonu (wizenu) o miąższości ok. 140 m, stanowiące kontynuację sedimentacji dewońskiej;
- osady paraliczne namuru A (warstwy brzeżne) – naprzemianległe warstwy mułowców, iłowców i piaskowców z licznymi cienkimi pokładami węgla (ok. 250 pokładów o grubości do 1,5 m), powstałe w warunkach sedimentacji przybrzeżnej i deltowej;
- osady limniczne namuru B, C i westfalu (warstwy siodłowe i łęgowe), zbudowane z piaskowców gruboławicowych z wtrąceniami zlepieńców oraz przewarstwieniami iłowców i mułowców oraz grubymi pokładami węgla².

W granicach Gliwic utwory karbońskie występują dość płytko (od ok. 50 do ok. 250 m), z czego pod północną i środkową częścią miasta zalegają warstwy brzeżne, zaś w części południowo-wschodniej również warstwy siodłowe i łęgowe. Na obszarze opracowania głębokość zalegania stropu karbonu można szacować na ok. 100 m p.p.t³. Całkowita miąższość osadów karbońskich wynosi kilka tysięcy metrów, w rejonie Gliwic są rozpoznane do głębokości ok. 1000 m.

Na obszarze opracowania utwory karbonu przykryte są bezpośrednio osadami neogenu. Utwory neogeńskie stanowią głównie miocenijskie iły, łupki, mułowce i margle z wkładkami żwirów, soli i gipsów. Lokalnie mogą też występować osady lądowe pliocenu, w postaci izolowanych płatów żwirów, piasków i iłów. Łączna miąższość utworów neogenu jest zmienna i może sięgać ponad 200 m. Na obszarze opracowania strop neogenu występuje na głębokości ok. 20-30 metrów⁴.

Najmłodszym ogniwem stratygraficznym są osady czwartorzędu, których miąższość na obszarze opracowania sięga ok. 20-30 metrów⁵. Są to piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego⁶. Glinom zwałowym w dolinie potoku Ostropka towarzyszą holocenijskie osady rzeczne. Mają one niewielką miąższość (1 – 4 m) i związane są z akumulacyjną działalnością cieku wodnego.

² Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa

³ *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

⁴ ibidem

⁵ ibidem

⁶ ibidem

Mapa form geomorfologicznych w skali 1:25 000

FORMY AKUMULACJI I EROZJI ŁODOWCOWEJ I WODNOLÓDOWCOWEJ	FORMY ANTROPOGENICZNE
<p>f 1. tarasy akumulacyjne i erozyjne</p> <p>Ps 2. pola sandrowe</p> <p>k 3. ostańcowe pagóry o charakterze kemów</p> <p>m 4. wały i pagóry morenowe</p> <p>Pl 5. pokrywy utworów lodowcowych i polodowcowych</p> <p>Wp 6. wysoczyzny polodowcowe</p> <p>R 1. doliny rzeczne a) czynne odcinki dolin rzecznych z akumulacją żwirów, piasków i namulów</p> <p>r b) martwe odcinki dolin rzecznych bez naturalnego przepływu wód lub ze sztucznym przepływem wód ujętych w sieć kanatów</p>	<p>1. wyrobiska o charakterze przemysłowym</p> <p>1 a) kamieniołomy</p> <p>2 b) piaskownie i żwirownie</p> <p>3 c) gliniarki</p> <p>2. wyrobiska o charakterze lokalnym</p> <p>11 9. tereny niwelowane</p> <p>19 2. tereny o charakterze przemysłowym</p>

Rys. 4. Ukształtowanie terenu – ortofotomapa z nałożoną hipsometrią numerycznego modelu terenu.
Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Pod względem morfologicznym rejon Gliwic należy do słabo urozmaiconych. Rzędne powierzchni terenu wahają się w granicach od 210 m n.p.m (okolice Portu Gliwickiego) do 279 m n.p.m (okolice Bojkowa). Obniżenie terenu przebiega z kierunku z południowo - wschodniego na północny zachód i związane jest z doliną rzeki Kłodnicy. Średnie wyniesienie miasta wynosi 230 m n.p.m. Deniwelacje terenu wynoszą około 69 metrów⁷.

Południowa i środkowa część obszaru opracowania obejmuje wysoczyznę morenową obniżającą się w kierunku północnym, gdzie, pomiędzy ul. Daszyńskiego i Wójtowską leży dolina potoku Ostropka. Obszar opracowania w środkowej i południowej części jest równinny, natomiast w części północnej (granica doliny Ostropki) występują spadki terenu o nachyleniu od 5 do 12%⁸. Różnica wysokości pomiędzy najwyższym (257 m n.p.m) a najniższym punktem obszaru opracowania wynosi 24 metry.

Warunki posadawiania obiektów inżynierskich są na ogół sprzyjające. Przypowierzchniowe warstwy skalne tworzą reprezentowane przez osady czwartorzędowe (gliny zwałowe, żwiry i piaski) grunty nośne, nadające się pod zabudowę⁹. Według *Atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, na terenie opracowania występują grunty korzystne i średnio korzystne dla budownictwa. Jednocześnie, ze względu na możliwość płytkiego zalegania zwierciadła wód gruntowych, zakwalifikowano tereny opracowania jako posiadające

⁷ Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2016-2020, Uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.
⁸ Dubaj-Nawrot J., 2005, Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa
⁹ Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach określonych uchwałami Rady Miejskiej nr XLI/998/2002, XLI/999/2002, XLI/1005/2002, XLI/1007/2002, 2005, PU "Plan", Gliwice

przeciętne i ograniczone warunki budowlane¹⁰.

Obszar opracowania położony jest w granicach udokumentowanego złoża węgla kamiennego Gliwice Nr WK 337. Ukształtowanie terenu nie wykazuje zagrożenia występowania osuwisk.

Warunki klimatyczne

Zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną R. Gumińskiego, obszar Gliwic w całości znajduje się w granicach XV dzielnicy klimatycznej (Dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej). Dla dzielnicy tej średnia temperatura roczna wynosi 7,6-7,7°C, średni opad od 550 do 800 mm/rok, okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni i przeważają wiatry zachodnie. Ze względu na położenie miasta w południowo-zachodniej części dzielnicy, panujące na jego obszarze warunki nieco różnią się od przeciętnych. Bliskość Bramy Morawskiej i Beskidów warunkuje m.in. nieco cieplejszy i bardziej wilgotny klimat.

W chwili obecnej w granicach Gliwic nie funkcjonuje stacja meteorologiczna IMGW, mogąca być źródłem serii danych pomiarowych. Charakterystyczne elementy klimatu, zaobserwowane na najbliższej stacji meteorologicznej w Katowicach-Muchowcu przedstawiają się następująco:

- Średnia roczna temperatura powietrza: 9,0°C (1991-2020);
- Średnia temperatura lipca: 19,1°C (j.w.);
- Średnia temperatura stycznia: -1,2°C (j.w.);
- Czas trwania okresu wegetacyjnego: 210-220 dni (j.w.);
- Średni czas zalegania pokrywy śnieżnej: 58,1 dni (j.w.);
- Najwyższa temperatura maksymalna (29.08.1992): 36,0°C;
- Najniższa temperatura minimalna (8.01.1987): - 27,4°C;
- Średnia roczna suma opadów atmosferycznych: 723,1 mm¹¹.

Zgodnie z zawartymi w Atlasie Klimatu Województwa Śląskiego danymi z najbliższego Gliwicom posterunku w Czekanowie, dominują wiatry zachodnie, a zwłaszcza północno- i południowo-zachodnie (łącznie ok. 50% dni w roku). Wiatry południowe i południowo-wschodnie wieją przez ok 10% dni w roku każde, cisza występuje przez ok. 15%¹². Najrzadziej wieje wiatr północno-wschodni (mniej niż 10%). Z kolei średnia suma roczna opadów na posterunku opadowym w Gliwicach za lata 1961-1991 wyniosła 643 mm¹³.

Oprócz czynników naturalnych, na kształtowanie się klimatu miasta Gliwice i całej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii wpływa wysoki stopień urbanizacji i uprzemysłowienia. Lokalizacja zabudowy śródmiejskiej, budynków przemysłowych i usługowych o dużych gabarytach, a także uszczelnienie znacznych powierzchni powoduje modyfikację naturalnych warunków klimatycznych. Głównymi elementami klimatu, modyfikowanymi przez intensywną zabudowę, są: wiatr (spadek prędkości wiatru na terenach intensywnie zabudowanych), opad (częste występowanie tzw. opadu śladowego, ze względu na zapylenie – obecność jąder kondensacji w powietrzu)¹⁴ i temperatura (powstawanie miejskiej wyspy ciepła wskutek uszczelnienia

¹⁰ Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

¹¹ Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Dane Publiczne, danepubliczne.imgw.pl

¹² Kruczała A. (red.), 2000, *Atlas klimatu województwa śląskiego*, IMGW o. Katowice, Katowice

¹³ *Mapa hydrograficzna Polski 1:50000*, 2001, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, Warszawa

¹⁴ Dulias R., Hibszer A. (red), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny*, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec

powierzchni i niskiego albedo terenów zagospodarowanych)¹⁵.

Analizując dane klimatyczne z ostatniego wielolecia, a zwłaszcza dotyczące temperatury, opadów i insolacji, należy brać pod uwagę zachodzące obecnie zmiany klimatyczne. Roczne dane meteorologiczne drugiej i trzeciej dekady XXI wieku wskazują na stopniowy wzrost średniej temperatury, insolacji oraz spadek opadów w miesiącach półroczu zimowego. W związku z powyższym, część danych klimatologicznych może w ciągu najbliższych lat znacząco się zmienić.

Na podstawie klasyfikacji topoklimatów autorstwa Paszyńskiego¹⁶, opartą o bilans wymiany ciepła pomiędzy atmosferą a powierzchnią terenu, w granicach opracowania odnotowano występowanie dwóch typów topoklimatu:

- topoklimat form płaskich poza dnami dolin (typ 2.1), mających podłoże o dużej przewodności cieplnej, a więc o glebach zwartych (glinach, iłach) na ogół dobrze uwilgotnionych. Na tego typu terenach mogą pojawiać się w czasie pogodnych nocy przyziemne inwersje temperatury;
- topoklimat niewielkich form wklęsłych (typ 3.3) oraz topoklimat obszarów zabudowanych w obniżeniach terenu (typ 5.3). Na tego typu terenach, ze względu na zróżnicowanie lokalnych warunków, a zwłaszcza głębokości występowania zwierciadła wód gruntowych, występują różne typy wymiany ciepła. Posiadają one tendencję do tworzenia się zastoisk zimnego powietrza¹⁷.

Warunki topoklimatyczne w granicach obszaru opracowania są na ogół korzystne, z wyjątkiem doliny Ostropki, gdzie może występować niekorzystny topoklimat form wklęsłych. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, w dolinach tworzą się zastoiska i dochodzi do powstawania mgieł.

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Charakterystyce warunków przewietrzania miasta Gliwice*¹⁸, południowo-wschodnia część obszaru opracowania stanowi zewnętrzny fragment korytarza przewietrzającego, umożliwiającego wymianę powietrza pomiędzy centrum miasta a obszarami peryferyjnymi (korytarz 3). W związku z powyższym, na ww. terenie i w jego bezpośrednim otoczeniu autorzy opracowania rekomendują wprowadzenie wysokiego odsetka powierzchni biologicznie czynnej (60%) oraz ograniczenia parametrów zabudowy.

Wody powierzchniowe i podziemne

Wody podziemne występują na różnych głębokościach i związane są z różnymi jednostkami litologicznymi i stratygraficznymi. W obrębie miasta Gliwice stwierdzono występowanie trzech pięter wodonośnych w strefie głębokości występowania wód zwykłych:

- piętro wodonośne obejmujące utwory formacji triasowej, w którym wyróżniono horyzonty wodonośne wapienia muszlowego i retu, oraz środkowego i dolnego pstręgo piaskowca;
- piętro wodonośne utworów neogeńskich, związane z wkładkami i soczewkami piasków i żwirów;
- piętro wodonośne czwartorzędowe, związane z piaskami i żwirami akumulacji polodowcowej¹⁹.

Teren opracowania położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 128. W II aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry zarówno stan chemiczny, jak i ilościowy JCWPd

¹⁵ Rosik-Dulewska Cz. (red.). 2019, *Obszary miejsko-przemysłowe wobec zmian klimatu na przykładzie miast centralnej części GZM*, Prace i studia IPIŚ PAN nr 89, Zabrze

¹⁶ Paszyński J., 1980, *Metody sporządzania map topoklimatycznych*, Dokumentacja Geograficzna 3, IGPZ PAN, Warszawa

¹⁷ Machowski R., Radosz J., 2016, *Topoklimat województwa śląskiego* [w:] Kaczmarek R. (red.), *Encyklopedia Województwa Śląskiego tom III*, Biblioteka Śląska, Katowice

¹⁸ Załupka M. i in., 2023, *Charakterystyka warunków przewietrzania miasta Gliwice*, ATMOTERM S.A., Opole

¹⁹ Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miast Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

zostały określone jako dobre. Możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona pod względem ilościowym i chemicznym ze względu na przyczyny antropogeniczne: intensywny pobór odwodnieniowy oraz pobór na zaopatrzenie ludności, a także potencjalne zanieczyszczenia generowane przez rolnictwo, gospodarkę komunalną i przemysł²⁰.

Rys. 5. Lokalizacja obszaru opracowania w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 128.

Źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna www.pgi.gov.pl/psh

Zgodnie z informacjami zawartymi w *Mapie hydrogeologicznej Polski*, w granicach obszaru opracowania i jego bezpośrednim sąsiedztwie występuje jedynie poziom wodonośny piętra czwartorzędowego (ozn. 1 pż/rm/zn(s)P/Q), utworzony w piaskach i namułach polodowcowych i nie będący użytkowym poziomem wodonośnym²¹. Czwartorzędowe piętro wodonośne zasilane jest na drodze bezpośredniej infiltracji wód opadowych i dlatego jest najbardziej narażone na zanieczyszczenia. Na obszarze opracowania zwierciadło wody podziemnej znajduje się na głębokości od powyżej 2 m części zachodniej, po ok. 2-5 m w części wschodniej²².

Miasto Gliwice w całości przynależy do zlewni rzeki Odry, odwadniane jest przez rzekę Kłodnicę (ciek II rzędu) wraz z jej dopływami – Bytomką, Ostropką, Czarniawką, Potokiem Guido (Sośnickim), Kozłóvką. Obszar opracowania zlokalizowany jest w granicach zlewni jednolitej części wód nr RW60006116529 (Ostropka). Potok Ostropka przepływa przez północną część obszaru opracowania. Ma on długość ok. 6,5 km, bierze swój początek w północnych obrzeżach dzielnicy Ostropa i przebiega przez tereny podmiejskie, a następnie śródmieście Gliwic. Zgodnie z klasyfikacją JCW został zaliczony do cieków typu 6 – potoków wyżynnych węglanowych z substratem drobnoziarnistym (Tab. 1). Bieg potoku jest na całej długości uregulowany (rów), zaś jego dolny odcinek (od okolic Teatru Miejskiego) jest całkowicie skanalizowany. Szerokość koryta w części uregulowanej wynosi ok. 1,2 metra.

Ostropka niesie wody IV klasy jakości, zanieczyszczone m.in. azotem i fosforem (poniżej 2 klasy jakości), przy słabym stanie ekologicznym. Wskaźnik fitobentosu w 2018 r. wyniósł 0,287, co oznacza 4 klasę jakości, zaś wartość wskaźnika BZT₅ wyniosła 4,5, co oznacza wodę lekko zanieczyszczoną przez związki organiczne²³.

²⁰ PGW Wody Polskie, apgw.gov.pl

²¹ Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

²² Dubaj-Nawrot J., 2005, Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej, Ministerstwo Środowiska, Warszawa

²³ Monitoring wód – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska <http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

Tab. 1. Podstawowe parametry JCW "Ostropka".

Kod JCW	Nazwa JCW	Typ JCW	Czy JCW monitorowana	Aktualny stan JCW	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW60006116529	Ostropka	6	niemonitorowana	zły	zagrożona

Źródło: Państwowy monitoring Środowiska

Obszar opracowania leży poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi oraz poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Warunki glebowe

Naturalne typy gleb reprezentowane są na terenie wysoczyzny polodowcowej i jej skłonu głównie przez gleby płowe lekkie i średnie, wytworzone z glin zwałowych oraz ich zwietrzelin. Ich charakterystyczną cechą jest wytworzenie się w profilu glebowym wierzchniego poziomu eluwialnego (*luvic*), o zmniejszonej zawartości frakcji ilastej i występującego pod nim poziomu iluwialnego (wmywania) o zwiększonej zawartości tej frakcji (*argic*). Jest to związane z zachodzącym w nich procesem płowienia – przemieszczania się, wraz z przesiąkającą wodą, cząstek koloidalnych w głąb profilu glebowego²⁴. Gleby te często współwystępują z glebami brunatnymi na obszarach występowania polodowcowych glin, pyłów, piaskowców i iłów. Są dość żyzne i łatwe w uprawie, z charakterystyką podobną do gleb brunatnych. Odczyn gleb płowych jest przeważnie słabo kwaśny lub zbliżony do obojętnego, na obszarach wilgotnych mogą nosić ślady oglejenia. Zaliczane są najczęściej do klas III i IV, kompleksu żytniego bardzo dobrego i dobrego²⁵. Ze względu na właściwości podłoża (słabo przepuszczalne gliny)²⁶, gleby obszaru opracowania mają tendencję do utrzymywania wilgoci, co może prowadzić do powstawania zalewisk.

W północnej części obszaru opracowania – bezpośrednim sąsiedztwie potoku Ostropka mogą występować również gleby hydrogeniczne i semihydrogeniczne – mady, czarne ziemie, gleby torfowe i mułowe. Ponadto, w części obszaru opracowania zagospodarowanej zabudową mieszkaniową jednorodziną występują gleby antropogeniczne – hortisole (pod terenami sadów i ogrodów przydomowych) oraz urbisole (pod terenami zabudowanymi).

Pod względem gospodarczym gleby obszaru opracowania kwalifikowane są do gruntów ornych klas IIIa i IIIb (gruntów ornych dobrych i średnio dobrych) oraz IVa i IVb (gruntów ornych średniej jakości).

Szata roślinna

Na objętych granicami opracowania terenach rolniczych występują siedliska segetalne i agrocenozy związane z uprawą m.in. zbóż, kukurydzy i rzepaku. Miedze śródpolne mają charakter ścieżek i dróg dojazdowych do poszczególnych pól uprawnych, ich roślinność zatem jest poddawana stałej antropopresji, co powoduje ubożenie jej składu gatunkowego, a także ustępowanie wyższych form roślin naczyniowych na rzecz form darniowych. Wśród nich wymienić można stokrotkę pospolitą, babkę szerokolistną i wiechlinę roczną²⁷. Nieliczne zadrzewienia śródpolne i fragmenty nieużytków budują z kolei m.in. lipy drobnolistne, brzozy brodawkowate czy topole białe.

²⁴ Marcinek J., Komisarek J. (red.), *Systematyka gleb Polski – Wydanie 5*, Roczniki Gleboznawcze LXII/3, Wyd. Wieś Jutra, Warszawa

²⁵ Dulias R., Hibszer A. (red), 2008, *Górnos Śląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec*

²⁶ *Mapa hydrogeologiczna Polski 1:50000*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa

²⁷ Szendera W. i in., 2021, *Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza obszaru miasta Gliwice na potrzeby opracowań planistycznych*, Pracownia Żywokost, Suszecz

Zieleń otaczającą potok Ostropka stanowią gatunki drzew popularne w środowiskach miejskich, m.in. topole osiki, olsze czarne, dęby szypułkowe, klony pospolite, jesiony wyniosłe czy lipy drobnolistne, a także orzechy włoskie, czarny bez, leszczyna pospolita czy ligustr pospolity. Na brzegach potoku rozwijają także się agregacje inwazyjnych rdestowców.

Szacę roślinną terenów zainwestowanych stanowi natomiast głównie zieleń urządzona ogrodów przydomowych, w których występują pojedyncze drzewa (m.in. topole kanadyjskie, kasztanowce pospolite), a także drzewa owocowe oraz krzewy i inne rośliny ozdobne (świerk srebrny, żywotniki itp.). Ponadto, szpaler drzew wzdłuż ul. Daszyńskiego tworzą robinie akacjowe, z pojedynczymi egzemplarzami śliwy wiśniowej.

Na analizowanym obszarze nie ustanowiono powierzchniowych form ochrony przyrody ani pomników przyrody. Zgodnie z dostępnymi danymi opisującymi walory przyrodnicze miasta, na przedmiotowym terenie nie identyfikuje się stanowisk chronionych gatunków roślin i grzybów²⁸.

Świat zwierzęcy

Obszar opracowania, w granicach którego współwystępują tereny podmiejskiej zabudowy i zieleni, otwarte tereny pól i łąk wraz ze śródpolnymi zadrzewieniami, stanowi miejsce bytowania licznych gatunków zwierząt.

W przypadku ptaków, na terenach otwartych, użytkowanych rolniczo występują, m.in.: dzierzba gąsiorek, jarzębatka, skowronek zwyczajny, bażant zwyczajny, kuropatwa zwyczajna, pliszki: żółta i siwa, przepiórka zwyczajna, zięba zwyczajna, ortolan. Pojawiają się również przedstawiciele gatunków powszechnie występujących w środowiskach miejskich: sroka zwyczajna, bogatka zwyczajna, kwiczoł, kos zwyczajny, mazurek czy gawron. Okazjonalnie mogą występować również przedstawiciele awifauny drapieżnej (np. pustułka zwyczajna, myszołów zwyczajny)²⁹.

Ssaki reprezentowane są głównie przez niewielkie gatunki synantropijne: mysz domową, jeża wschodniego, myszarki: zaroślową i polną, wiewiórkę pospolitą, kreta europejskiego czy kuny: domową i leśną. Na terenach użytkowanych rolniczo i łąkowych pojawiają się również przedstawiciele większych ssaków, w tym zająca szaraka, sarny europejskiej, dzika euroazjatyckiego, czy lisa rudego³⁰.

Inwentaryzacja przyrodnicza nie wykazała na obszarze opracowania cennych stanowisk rozrodu herpetofauny, ani pozostałych miejsc wymagających ochrony ze względu na stałe przebywanie chronionych gatunków zwierząt. Obszar opracowania położony jest poza granicami regionalnych i krajowych korytarzy ekologicznych, jednakże sąsiaduje bezpośrednio od strony zachodniej (ul. Stara Cegielnia) z granicami regionalnego korytarza migracji ptaków Zb. Rybnicki – Zb. Dzierżno Duże³¹.

Zasoby krajobrazowe i kulturowe oraz obszary chronione

Na omawianym terenie występuje krajobraz antropogenicznie zmieniony. Początki Wójtowej Wsi (Richtersdorf) jako osady wiejskiej służebnej wobec Gliwic sięgają końca XIII wieku. W roku 1927 wieki tereny wsi zostały włączone w granice Gliwic, jednakże zachowały swój podmiejski charakter. Krajobraz obszaru opracowania tworzy przede wszystkim podmiejska zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i pozostałości

²⁸ ibidem

²⁹ ibidem

³⁰ ibidem

³¹ ibidem

zabudowy w układzie zagrodowym, a także tereny pól uprawnych i towarzyszącej im zieleni śródpolnej.

Tab. 2. Obiekt zabytkowy wpisany do gminnej ewidencji zabytków.

Poz.	Lokalizacja	Rodzaj obiektu	Wiek/rok zakończenia budowy
1.	Ignacego Daszyńskiego 221	budynek mieszkalny	I. 30 XX. w.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

W granicach obszaru objętego opracowaniem zlokalizowany jest jeden obiekt wpisany do gminnej ewidencji zabytków (Tab. 2) oraz jedno stanowisko archeologiczne (Tab. 3). Na obszarze opracowania oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie nie znajdują się obszary chronione Natura 2000 ani obiekty objęte przepisami ochrony przyrody.

Tab. 3. Stanowisko archeologiczne zlokalizowane w granicach obszaru opracowania.

Poz.	Nr stanowiska obszaru AZP (Archeologicznego Zdjęcia Polski)	Nr stanowiska w miejscowości	Typ stanowiska	Przynależność chronologiczna
1.	Nr 98-44/34	8	śląd osadniczy	okres nowożytny XVI-XVII w.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Odporność środowiska na degradację i ocena zdolności do regeneracji

Czynniki antropopresji oddziałują negatywnie na komponenty oraz strukturę i funkcjonowanie systemu przyrodniczego. Pod pojęciem odporności rozumie się najczęściej taką progową wartość parametrów otoczenia systemu przyrodniczego, przy której system się nie zmienia lub zmiany są odwracalne po ustaniu zakłócenia.

Tab. 4. Odporność elementów środowiska na degradację.

Elementy mało odporne	Elementy średnio odporne	Elementy odporne
<ul style="list-style-type: none"> wody podziemne podłoże gruntowe szczególnie na terenach o spadkach powyżej 11%, środowisko glebowe: <ul style="list-style-type: none"> mało odporne w części terenu o nachyleniu >11%, pozbawienie pokrywy roślinnej może wywołać wzmożony proces erozji gleb klimat akustyczny warunki mezoklimatyczne zbiiorowiska roślinne i fauna 	<ul style="list-style-type: none"> podłoże gruntowe: <ul style="list-style-type: none"> gleby klas bonitacyjnych III – IV tereny o nachyleniu 5 – 11° zbiiorowiska roślinne i fauna: <ul style="list-style-type: none"> trwałe użytki zielone zieleni nieurządzona zbiiorowiska segetalne (upraw rolnych). 	<ul style="list-style-type: none"> podłoże gruntowe: <ul style="list-style-type: none"> grunty antropogeniczne przekształcone mechanicznie i/lub chemicznie tereny o nachyleniu 0-5° zbiiorowiska roślinne i fauna: <ul style="list-style-type: none"> zieleni urządzona fauna i flora synantropijna

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Zdolność do regeneracji posiadają przede wszystkim komponenty biotyczne, a spośród abiotycznych – hydrosfera i klimat. Regeneracja przyrody odbywa się dzięki procesowi sukcesji i rozprzestrzeniania się gatunków. Zdolność do regeneracji najczęściej wyrażana jest długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników.

Ocena zdolności środowiska do regeneracji należy do zadań najtrudniejszych, gdyż:

- środowisko bardzo rzadko wraca do takiego samego stanu, jaki istniał przed wystąpieniem oddziaływań,
- degradacja środowiska często następuje pod wpływem synergicznego oddziaływania kilku czynników i nie można stwierdzić, który z nich odgrywa ważniejszą rolę, a wstrzymanie ich oddziaływania nie następuje jednocześnie,
- regeneracja przebiegająca pod wpływem czynników naturalnych (po zaniechaniu antropopresji) często wspomagana jest celowymi działaniami człowieka (np. rekultywacja) i wówczas jej tempo jest zróżnicowane,
- wiele procesów regeneracyjnych (odnoszących się np. do roślinności lub zasobów wód podziemnych) trwa długo i może przekraczać długość życia jednego pokolenia ludzi³².

Skala czasu niezbędnego dla osiągnięcia oczekiwanego efektu regeneracji stanu danego elementu środowiska przyrodniczego, jest wyraźnie zróżnicowana, co ukazuje tabela 5.

Tab. 5. Regeneracja poszczególnych elementów środowiska.

Regeneracja krótkoterminowa (< 50 lat)	Regeneracja długoterminowa (> 50 lat)	Regeneracja w skali historycznej (> 100 lat)
<ul style="list-style-type: none"> • wody powierzchniowe • stan atmosfery • roślinność spontaniczna i synantropijna • roślinność pól uprawnych i łąk 	<ul style="list-style-type: none"> • rekultywacja gleb • naturalna sukcesja roślinna 	<ul style="list-style-type: none"> • samooczyszczanie wód podziemnych • detoksykacja gleb

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Rozpatrując analizowany obszar należy stwierdzić, że większość elementów środowiska przyrodniczego w jego granicach jest antropogenicznie przekształcona ze względu na długookresowe presje związane z osadnictwem i użytkowaniem rolniczym. Występujące na obszarze opracowania zbiorowiska roślinności urządzonej i ruderalnej oraz synantropijna fauna charakteryzują się przystosowaniem do środowiska miejskiego i wysoką odpornością na występującą tu antropopresję. Środowiska polne i łąkowe południowej części opracowania zostaną utracone w wyniku realizacji ustaleń planu, natomiast nie będzie się to wiązać ze zniszczeniem cennych lub unikalnych ekosystemów.

Rozpatrując analizowany obszar należy stwierdzić, że elementy środowiska przyrodniczego, które zostaną naruszone w wyniku realizacji zapisów projektu planu, odznaczają się zdolnością do regeneracji. Równocześnie, ze względu na trwałe i trudno odwracalny charakter projektowanych na obszarze opracowania zmian (wprowadzenie zabudowy), w przewidywalnej perspektywie czasowej nie można wskazać okresu, w którym do takiej regeneracji mogłoby dojść.

Potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń planu

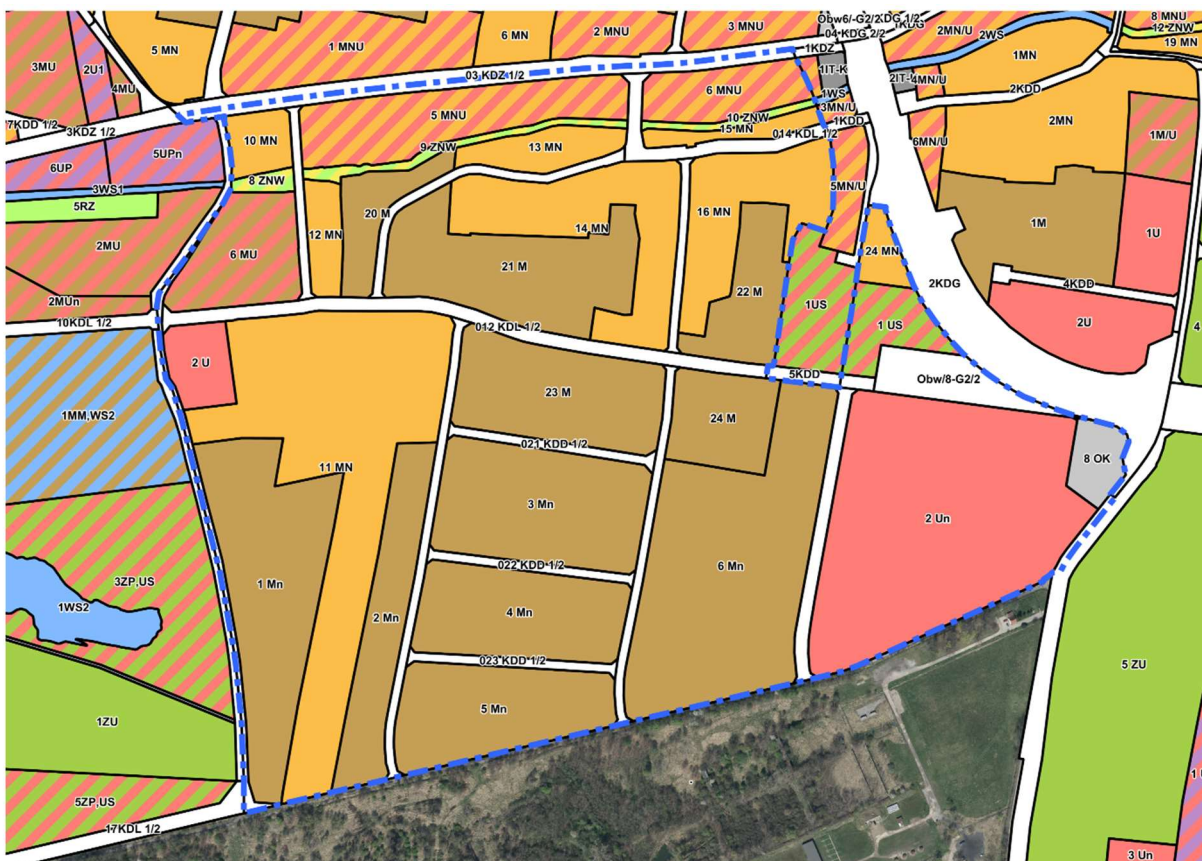
Obecnie na obszarze opracowania obowiązują:

- *miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla terenów związanych bezpośrednio z rozwojem układu komunikacyjnego w Gliwicach, położonych wzdłuż południowo-zachodniej obwodnicy miasta oraz autostrady A4;*

³² Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice (Zm. Obw. 8 Daszyńskiego-Rybnicka).

Zapisy powyższych planów miejscowych wprowadzają na obszarze opracowania zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną, a także usługową i infrastrukturę komunikacyjną o parametrach (funkcja, gabaryty, pow. biologicznie czynna) zbliżonych do proponowanych w projekcie planu. Projekt etapu I nowego planu miejscowego modyfikuje i uściśla przeznaczenia terenów i parametry ich zagospodarowania, nie zmieniając generalnych kierunków rozwoju dla nich przewidywanych. W związku z powyższym, brak realizacji ustaleń przedmiotowego projektu spowoduje wystąpienie zmian w środowisku o skali i uciążliwości podobnych do przedstawionych w niniejszej prognozie.

Rys. 6. Połączone rysunki obowiązujących obecnie planów miejscowych wraz z naniesioną granicą opracowania nowego planu miejscowego.

Źródło: MSIP Gliwice

2.2. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Powietrze atmosferyczne

Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca rok 2023, została przeprowadzona przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska Departamentu Monitoringu Środowiska GIOŚ w oparciu o wyniki badań z 143 stanowisk, w tym stacji pomiarowej WIOŚ zlokalizowanej w Gliwicach przy ul. Mewy (ok. 1,5 km od południowo-wschodniego skraju obszaru opracowania).

Zgodnie z uzyskanymi danymi, średnie roczne stężenie pyłu PM₁₀ w 2023 roku wyniosło w Gliwicach 22 µg/m³, co stanowi wartość poniżej maksymalnej dopuszczalnej (40 µg/m³). Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM₁₀ była niższa o 15 dni niż w poprzednim roku i wyniosła 16 dni (dopuszczalne 35 dni). Warto zaznaczyć, że rok 2023 był pierwszym w historii pomiarów, w czasie którego zarówno średnie roczne stężenie PM₁₀, jak i liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych mieściły się w zakładanych normach jakości powietrza. Średnia wartość stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} wyniosła 18 µg/m³ (przy wartości dopuszczalnej wynoszącej 20 µg/m³), co oznacza spadek o 2 µg/m³ w stosunku do średniej z roku poprzedniego. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu na najbliższej Gliwicom stacji pomiarowej w Knurowie wyniosły około 3 ng/m³ (przy kompletności danych pomiarowych rzędu 99%), przekraczając wartość dopuszczalną (1 ng/m³).

Tab. 6. Klasy stref (według Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) dla poszczególnych zanieczyszczeń, uśrednione dla aglomeracji górnośląskiej.

Substancja	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
Klasa strefy	A	C	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Klasa A – brak przekroczeń poziomu docelowego; klasa C – powyżej poziomu docelowego

Źródło: Toczek B. i in., 2024, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2023*, GIOŚ, Warszawa

Stężenia pozostałych analizowanych substancji – m.in. dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz metali ciężkich w pyłe zawieszonym nie przekroczyły na terenie miasta właściwych norm. Uzyskane wyniki pomiarów, a zwłaszcza wyraźne sezonowe zróżnicowanie emisji pyłów i benzo(a)pirenu, wskazują, że główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Wpływ emisji przemysłowej i liniowej jest mniejszy, przy czym w przypadku ruchu samochodowego należy brać pod uwagę zarówno emisję pierwotną (silniki spalinowe, układy hamulcowe), jak i emisję wtórną (unos pyłów z powierzchni jezdnych)³³. Powyższe nie dotyczy jedynie emisji tlenków azotu, których głównymi emitentami pozostają przemysł oraz transport drogowy. Pozytywnym trendem obserwowanym w ostatnich latach jest ustawiczny spadek stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, dotyczy to zwłaszcza pyłu zawieszonego, jednakże należy brać przy tym pod uwagę postępujące zmiany klimatyczne, skutkujące łagodniejszymi zimami i zmniejszonym zapotrzebowaniem na energię do celów grzewczych.

Tab. 7. Emisje zanieczyszczeń w 2023 r. w aglomeracji górnośląskiej według źródła.

Substancja	Emisja [kg]					Suma emisji
	Komunalno-bytowa	Transport drogowy	Punktowa	Hałdy i wyrobiska	Inne	
B(a)P	1 239,6	9,1	114,7	0	0,1	1 363,5
PM _{2,5}	2 996 362	394 859	739 147	9 367	7 864	4 147 599
PM ₁₀	3 370 529	707 103	1 265 682	12 703	65 990	5 422 008
NO _x	829 216	5 898 391	14 881 804	0	200 594	21 810 005

Źródło: Toczek B. i in., 2024, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2023*, GIOŚ, Warszawa

³³ Toczek B. i in., 2024, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2023*, GIOŚ, Warszawa

Hałas

Na podstawie opracowanej na zlecenie Urzędu Miejskiego w Gliwicach strategicznej mapy hałasu określono wielkości emisji hałasu komunikacyjnego (ruch drogowy) L_{DWN} w roku 2022 dla terenu objętego opracowaniem. Na obszarze projektu planu identyfikuje się tereny chronione przed hałasem, do których należą tereny zabudowy mieszkaniowej oraz tereny mieszkaniowo-usługowe.

Tab.8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowane przez poszczególne grupy źródeł hałasu.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
	przedział czasu odniesienia równy wszystkim			
	dobom w roku	porom nocy	dobom w roku	porom nocy
Strefa ochronna „A” uzdrowiska Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży Tereny domów opieki społecznej tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Rys. 7. Fragment strategicznej mapy hałasu dla Miasta Gliwice. Imisja hałasu drogowego L_{DWN} w dB w 2022 r.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej na podstawie danych MSIP.

Obszar opracowania charakteryzuje się niewielką imisją hałasu, którego głównymi generatorami są ul. Daszyńskiego od strony północnej oraz ul. Mazowieckiego od strony wschodniej. W przypadku ul. Daszyńskiego w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni imisja hałasu sięga 69 dB, spadając do 55 dB w odległości ok. 60 m od krawędzi jezdni, zaś w przypadku ul. Mazowieckiego, imisja może osiągać do 69 dB w bezpośredniej bliskości jezdni, zaś spada do poziomu max. 55 dB ok. 40 m od jej krawędzi.

Na pozostałej części obszaru opracowania poziom imisji hałasu komunikacyjnego nie przekracza $L_{DWN} = 55$ dB. Pomiar przeprowadzone na potrzeby opracowania strategicznej mapy hałasu nie wykazały istotnej imisji ani przekroczeń dopuszczalnych długookresowych poziomów dźwięku wynikających z natężenia hałasu komunikacyjnego – lotniczego i kolejowego, a także hałasu przemysłowego.

3. Wpływ ustaleń planu na środowisko

3.1. Uwarunkowania ekofizjograficzne

W opracowaniu ekofizjograficznym (*Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach określonych uchwałami Rady Miejskiej nr XLI/998/2002, XLI/999/2002, XLI/1005/2002, XLI/1007/2002³⁴*), obejmującym obszar przedmiotowego opracowania, sformułowano następujące zalecenia:

W SUIKZP przewidziano rozwój budownictwa mieszkaniowego w sąsiedztwie nowej obwodnicy miejskiej, w rejonie Wójtowej Wsi i Sikornika. Planuje się zajęcie na ten cel części terenów użytkowanych dotychczas rolniczo. Wartość przyrodnicza tych obszarów polega głównie na tym, że stanowią miejsce bytowania ptactwa związanego z terenami otwartymi. Po ich formalnym wyłączeniu z rolniczego użytkowania, są one przydatne do pełnienia tej funkcji (...).

Ponadto, w przytoczonym opracowaniu wskazano na potencjalnie niekorzystne uwarunkowania geotechniczne, mogące wystąpić w północnej części obszaru objętego planem, a związane z okresowo lub stale płytko położonym zwierciadłem wód gruntowych (płycej niż 2 m ppt).

3.2. Ustalenia projektu planu

W zakresie działań minimalizujących potencjalny negatywny wpływ zapisów projektu planu na środowisko istotne są ustalenia dotyczące: zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie, infrastruktury technicznej, ochrony klimatu akustycznego, a także funkcji i gabarytów zabudowy.

W **rozdziale 1** projektu planu ustalono przepisy ogólne.

W **rozdziale 2** projektu planu zawarto zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Na całym obszarze planu ustalono:

- zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na

³⁴ Dudek W. i in., 2004, *Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach określonych uchwałami Rady Miejskiej nr XLI/998/2002, XLI/999/2002, XLI/1005/2002, XLI/1007/2002, ZPiOS „Dudek”, Gliwice*

środowisko, za wyjątkiem inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej i dróg;

- zakaz przechowywania lub magazynowania substancji lub materiałów powodujących pylenie, w magazynach otwartych lub półotwartych;
- nakaz utrzymania i ochrony istniejących wód powierzchniowych śródlądowych, z dopuszczeniem realizacji urządzeń wodnych;
- zakaz zagospodarowania lub użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych lub podziemnych.

Ustalono również ochronę istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, zakaz wprowadzania do środowiska roślin należących do inwazyjnych gatunków obcych, zaś przy realizacji nasadzeń zastępczych nakaz właściwego doboru gatunkowego, z dopuszczeniem gatunków nierodzimych jedynie w uzasadnionych przypadkach.

W zakresie postępowania z odpadami ustalono:

- nakaz prowadzenia gospodarki odpadami w sposób zgodny z przepisami odrębnymi z zakresu gospodarki odpadami;
- zakaz zagospodarowania terenów na cele związane ze zbieraniem i przetwarzaniem odpadów, z zastrzeżeniem ustaleń szczegółowych.

Ponadto, w celu ograniczenia niskiej emisji do atmosfery zakazano stosowania źródeł ciepła nie spełniających warunków określonych w rozdziale 8 uchwały.

W **rozdziale 3** zawarto zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym wskazano: jeden obiekt wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków (Tab. 2), jedno stanowisko archeologiczne (Tab. 3) oraz 2 obiekty o wartościach zabytkowych, które objęto ochroną w planie miejscowym (Tab. 9) i ustalono dla nich zasady ochrony.

Tab. 9. Obiekty wskazane do ochrony w planie miejscowym.

Poz.	Lokalizacja	Rodzaj obiektu	Wiek/rok zakończenia budowy
1.	Ignacego Daszyńskiego 227	budynek mieszkalny	kon. XIX w.
2.	Stara Cegielnia 11	budynek mieszkalny	Początek XX w.

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

W **rozdziale 4** wskazano udokumentowane złożę węgla kamiennego Nr WK 337 Gliwice, w granicach którego zlokalizowany jest obszar opracowania, jako teren podlegający ochronie na podstawie przepisów odrębnych.

W **rozdziale 5** jako szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu ustalono lokalizację części obszaru opracowania w granicach:

- nieprzekraczalnych ograniczeń wysokości obiektów budowlanych, określonych w Dokumentacji rejestracyjnej lotniska Gliwice;
- strefy do 4 km od punktu odniesienia lotniska, w której zabrania się budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych sprzyjających występowaniu zwierząt stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych;
- strefy do 3 km od progu i końca drogi startowej lotniska, w której zabrania się hodowli lub

wypuszczania ptaków stwarzających zagrożenie dla ruchu statków powietrznych.

Ponadto, obszar opracowania znajduje się w całości w zasięgu powierzchni ograniczających zabudowę od lotniczych urządzeń naziemnych (radar meteorologiczny nr 4083), zgodnie z przepisami odrębnymi, a także zlokalizowany jest w zasięgu strefy ochronnej terenu zamkniętego resortu obrony narodowej, w której na podstawie przepisów odrębnych zakazuje się budowy linii wysokiego napięcia oraz instalowania urządzeń radioelektronicznych zakłócających bądź uniemożliwiających działanie urządzeń wojskowych.

W **rozdziałach 6 i 7** ustalono odpowiednio – szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych projektem planu oraz zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji.

W **rozdziale 8** określono zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej, w tym ustalono zasadę sytuowania pod ziemią wszystkich liniowych elementów infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem realizacji napowietrznych linii elektroenergetycznych w przypadku braku technicznych możliwości realizacji sieci podziemnych przy przebudowie istniejących linii napowietrznych. Nakazano także stosowanie rozwiązań technicznych wzdłuż obiektów i urządzeń budowlanych infrastruktury technicznej, prowadzonych w strefie występowania systemu korzeniowego drzew (istniejących lub planowanych nasadzeń), uniemożliwiających wrastanie korzeni w infrastrukturę podziemną.

W zakresie odprowadzania ścieków komunalnych i przemysłowych ustalono:

- odprowadzanie ścieków w systemie rozdzielczym do kanalizacji sanitarnej;
- w przypadku braku możliwości odprowadzenia ścieków bytowych do kanalizacji sanitarnej dopuszczono realizację szczelnych bezodpływowych zbiorników na nieczystości;
- nakaz podczyszczania ścieków przemysłowych do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi.

W zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych ustalono:

- odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej, a także do wód lub urządzeń wodnych, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszczenie zagospodarowania i retencjonowania wód opadowych i roztopowych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną m.in. dopuszczono zaopatrzenie z odnawialnych źródeł energii.

W zakresie zaopatrzenia w ciepło ustalono:

- zaopatrzenie z sieci ciepłowniczej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w przypadku braku obowiązku podłączenia do sieci ciepłowniczej określonego w przepisach odrębnych dopuszczono zaopatrzenie z:
 - odnawialnych źródeł energii,
 - ogrzewania elektrycznego,
 - ciepła powstałego w wyniku kogeneracji,
 - urządzeń zasilanych z sieci gazowej,
 - indywidualnych wysokosprawnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe lub stosowanie kotłowni olejowych, w przypadku braku technicznych możliwości podłączenia do sieci gazowej,
 - stosowanie kotłowni gazowych z indywidualnych lub lokalnych zbiorników gazu.

W zakresie melioracji ustalono zakaz likwidacji urządzeń melioracji wodnych, dopuszczając ich przebudowę lub zmianę przebiegu, pod warunkiem utrzymania ciągłości przepływu wód.

W **rozdziale 9** ustalono zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.

W **rozdziale 10** zawarto ustalenia szczegółowe w zakresie przeznaczenia terenów, zasad kształtowania zabudowy oraz wskaźników zagospodarowania terenów. Ustalono maksymalną wysokość zabudowy na 25 m, z określonymi zastrzeżeniami. Na całym obszarze projektu planu, z zastrzeżeniem ustaleń szczegółowych, dopuszczono lokalizację: zieleni, infrastruktury technicznej, tras rowerowych i ciągów pieszych. Dokonano również ustaleń szczegółowych dla poszczególnych terenów:

- dla terenów **zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MN)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna) oraz uzupełniające dla ter. 1MN-13MN (usługi nieuciążliwe, w tym z dopuszczeniem usług związanych z obsługą pojazdów samochodowych na ter. 2MN i 8MN), powierzchnię biologicznie czynną – min. 40% pow. działki bud., maksymalną wysokość budynków – 10 m, a także zakaz realizacji budynków mieszkalnych w zabudowie szeregowej na ter. 14MN, 15MN;
- dla terenów **zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej (M)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinna) i uzupełniające (usługi nieuciążliwe), powierzchnię biologicznie czynną – min. 40% pow. działki bud., maksymalną wysokość budynków – 10 m, a także dopuszczono budynki mieszkalne wielorodzinne wyłącznie jako małe domy mieszkalne;
- dla terenów **zabudowy mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności (MN/U)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, usługi nieuciążliwe, na ter. 2MN/U 4MN/U, 6MN/U, 10MN/U i 11MN/U również usługi związane z obsługą pojazdów samochodowych), powierzchnię biologicznie czynną – min. 30% pow. działki bud. (min. 40% pow. dz. bud. na ter. 8MN/U, 9MN/U, 10MN/U i 11MN/U), maksymalną wysokość budynków – 12 m (10 m na ter. 8MN/U, 9MN/U, 10MN/U i 10 MN/U);
- dla terenów **zabudowy mieszkaniowo-usługowej o średniej intensywności (M/U)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, usługi nieuciążliwe), powierzchnię biologicznie czynną – min. 40% pow. działki bud., maksymalną wysokość budynków – 10 m;
- dla terenów **zabudowy usługowej (U)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (usługi nieuciążliwe na terenie 1U, usługi na terenach 2U i 3U), powierzchnię biologicznie czynną – min. 30% pow. działki bud. (min. 40% pow. dz. bud. na ter. 1U), maksymalną wysokość budynków – 12 m (10 m na ter. 1U), a także zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów - realizację na ter. 1U usług z zakresu: zdrowia, administracji, kultury, rozrywki, gastronomii, edukacji, sportu i rekreacji, dla ter. 2U dopuszcza się wyłącznie usługi z zakresu usług sportu i usługi towarzyszące usługom sportu;
- dla terenów **zieleni urządzonej (ZP)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (zieleni urządzona) i uzupełniające (usługi sportu i rekreacji, usługi gastronomii), powierzchnię biologicznie czynną – min. 80% pow. dz. bud., maksymalną wysokość budynków – 5 m, a także dopuszczono: realizację usług sportu i rekreacji wyłącznie w formie urządzeń terenowych oraz realizację elementów architektury parkowej;
- dla terenów **zieleni nieurządzonej (ZNU)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (zieleni nieurządzona) oraz powierzchnię biologicznie czynną – min. 90% pow. terenu.;

- dla terenów **wód powierzchniowych śródlądowych (WS)** ustalono m.in: przeznaczenie podstawowe (wody powierzchniowe śródlądowe), a także utrzymanie ciągłości przepływu wód istniejącego cieku naturalnego – Potoku Ostropka, utrzymanie towarzyszącej ciekowi wodnemu zieleni, wprowadzono zakazy: zabudowy (z wyjątkiem urządzeń wodnych), stosowania betonowych i żelbetowych obudów oraz przykrywania koryt istniejących cieków naturalnych (za wyjątkiem zabezpieczenia przed osuwaniem gruntu), zaś dopuszczono budowę przepustów i kładek;
- dla terenów **dróg zbiorczych (KDZ) oraz dojazdowych (KDD)** ustalono przeznaczenia podstawowe (drogi publiczne właściwych klas, dla ter. 1KDD, 2KDD i 4KDD również wody powierzchniowe śródlądowe) oraz zasady zagospodarowania terenu;
- dla terenów **komunikacji pieszo-jezdnej (KPI)** ustalono przeznaczenia podstawowe (tereny komunikacji pieszo-jezdnej) oraz zasady zagospodarowania terenu;

W **rozdziale 11** zawarto ustalenia dotyczące stawek procentowych opłaty planistycznej, zaś w **rozdziale 12** – przepisy końcowe.

3.3. Analiza pod kątem zgodności projektu planu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

Z punktu widzenia uwarunkowań ekofizjograficznych nie ma większych przeszkód dla realizacji zabudowy i zagospodarowania na terenie objętym opracowaniem. Morfologia terenu oraz podłoże geologiczne w miejscach planowanego zainwestowania nie tworzą przeszkód dla posadowienia budynków.

Projektowane przeznaczenia terenu pod zabudowę mieszkaniową i mieszkaniowo-usługową oraz zieleni wraz z niezbędnymi terenami komunikacji, stanowią kontynuację istniejącego zagospodarowania i nie kolidują z zagospodarowaniem terenów sąsiednich.

Projekt planu nie zakłada istotnego powiększenia terenów przeznaczonych pod zabudowę w stosunku do obecnie obowiązującego planu miejscowego. Główne zmiany zawarte w projekcie obejmują korekty przebiegu dróg oraz modyfikację i doprecyzowanie przeznaczeń i parametrów zabudowy. Projektowane zmiany przeznaczenia terenu są zgodne z zapisami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice* i uwzględniają istniejące warunki ekofizjograficzne.

3.4. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Nie stwierdzono takich obszarów i oddziaływań.

3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W przedstawionym w rozdz. 3.2 niniejszej prognozy projekcie planu uwzględniono zapisy dotyczące zasad ochrony środowiska i przyrody ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko w zakresie:

- gospodarki odpadami;
- infrastruktury technicznej;
- odprowadzenia ścieków komunalnych i deszczowych;
- wód roztopowych i deszczowych;
- zaopatrzenia w ciepło.

Ponadto, ustalono obowiązujące na całym obszarze projektu planu zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu. Zakazano: lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami), a także zagospodarowania lub użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych. Ustalono ochronę istniejących zadrzewień poprzez zastosowanie zasady maksymalnego możliwego ich zachowania i wykorzystania w zagospodarowaniu terenu, a także nakaz właściwego doboru gatunkowego przy realizacji nasadzeń zastępczych. Wprowadzono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości uzależnionej od terenu, w celu skompensowania degradacji powierzchni wynikającej z wprowadzenia zabudowy. Ustalono nakaz utrzymania i ochrony istniejących wód powierzchniowych, zaś na terenach wód ustalono utrzymanie ich obudowy biologicznej, a także zakaz zabudowy innej niż urządzenia wodne oraz stosowania betonowych i żelbetowych obudów i przykrywania koryta istniejącego cieku.

Uznaje się, że przyjęte w projekcie planu rozwiązania nie będą powodować znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Teren opracowania nie wykazuje wybitnych walorów przyrodniczych, ani też w jego bezpośrednim sąsiedztwie (tzn. w promieniu spodziewanego oddziaływania rezultatów wdrożenia zapisów MPZP) nie znajdują się obszary siedliskowe Natura 2000 czy inne formy ochrony przyrody i krajobrazu. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat przyrody Las Dąbrowa – zlokalizowany jest w odległości ok. 2 km od północno-zachodniej granicy obszaru opracowania.

3.6. Przewidywane oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Prognozowane oddziaływanie wyznaczonego w planie przeznaczenia terenu na takie elementy środowiska, jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne zawarto w Tabeli 10.

Tab. 10. Prognozowane oddziaływanie ustaleń projektu na poszczególne elementy środowiska.

Ustalenia dla terenów	Prognozowane wpływy na elementy środowiska												
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Natura 2000
MN	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
M	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
MN/U	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	0
M/U	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	+	+	0
U	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
ZNU	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0
ZP	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0
WS	+	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	+	0
KDZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+/-	0
KDD	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0
KPJ	-	-/+	-	-	-	-	-	-	-	0	0	+	0

0 - brak oddziaływania, (+) pozytywne oddziaływanie, (-) negatywne oddziaływanie

Źródło: Referat Pracowni Urbanistycznej

Wpływ na gleby i powierzchnię ziemi

Ustalenia projektu planu w dużej mierze potwierdzają istniejące zagospodarowanie (na terenach już zajętych pod zabudowę), ale również utrzymują zabudowę mieszkaniową i usługową wraz z towarzyszącym układem drogowym na terenach przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym pod zabudowę. Wznoszenie budynków i budowa dróg zgodnie z ustaleniami planu będzie wiązać się z wykonywaniem prac ziemnych – wykopów i niwelacji, jednakże zapisy projektu nie przewidują wznoszenia wielkopowierzchniowych obiektów budowlanych, co mogłoby się wiązać z uszczelnieniem dużych powierzchni.

Zapisy projektu planu chronią środowisko glebowe przed dalszą degradacją na etapie eksploatacji przedsięwzięć zakazując m.in.: zagospodarowania lub użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi i wód podziemnych, a także nakazując odprowadzanie ścieków do kanalizacji sanitarnej, a wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej (z określonymi wyjątkami).

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego wpływu ustaleń projektu planu na gleby i powierzchnię ziemi. Ewentualny negatywny wpływ będzie ograniczony w czasie i przestrzeni.

Wpływ na wody powierzchniowe i podziemne

Funkcjonowanie istniejącej i planowanej zabudowy będzie wiązało się z przebywaniem na danym terenie większej liczby osób (zamieszkiwanie, obiekty usługowe), co powodować może zwiększenie ilości odprowadzanych ścieków. Ustalenia projektu planu nakazują odprowadzenie ścieków komunalnych za pomocą sieci kanalizacyjnej lub do szczelnych zbiorników bezodpływowych.

Stosowanie przepisów odrębnych dotyczących jakości odprowadzanych wód deszczowych i roztopowych, a także realizacja ustaleń projektu, zakazujących zagospodarowania i użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, powinno uchronić je przed degradacją.

Ustalenia projektu planu zezwalają na zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych, co powinno zmniejszyć ilość odprowadzanych ścieków deszczowych. Ponadto, wyznaczenie na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej powierzchni biologicznie czynnych ułatwi infiltrację wód opadowych i zapobiegnie nadmiernemu ich zanieczyszczeniu.

Stosowanie ustaleń projektu planu oraz przepisów odrębnych powinno neutralizować lub ograniczać uciążliwość dla wód.

Wpływ na powietrze atmosferyczne

Zapisy projektu planu ustalają zaopatrzenie w ciepło z sieci ciepłowniczej, z dopuszczeniem indywidualnych urządzeń grzewczych zgodnie z obowiązującymi przepisami, ograniczając jednakże możliwość stosowania urządzeń opalanych paliwami stałymi. Pozwoli to na ograniczenie tzw. niskiej emisji w przypadku nowej zabudowy.

Realizacja zapisów planu może przyczynić się do zwiększenia ruchu kołowego, związanego z obsługą komunikacyjną terenów nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Ze względu na brak w obszarze opracowania terenów przemysłowych, nie przewiduje się istotnego wzrostu ruchu ciężkiego.

Prognozowane emisje będą związane z komunikacją, działalnością gospodarczą oraz lokalnymi i indywidualnymi systemami grzewczymi.

Wpływ na klimat akustyczny

Lokalizacja nowych obiektów oraz użytkowanie istniejącej zabudowy mogą sprzyjać zwiększonemu ruchowi samochodowemu, zaś lokalizacja i użytkowanie obiektów usługowych może powodować emisję hałasu wynikającą z prowadzonej na danym terenie działalności. Ze względu na ograniczenie lokalizowanych na obszarze opracowania usług do nieuciążliwych (z dopuszczeniem obsługi pojazdów samochodowych na ter. 2MN, 8MN, 2MN/U, 4MN/U, 6MN/U, 10MN/U, 11MN/U), nie przewiduje się możliwości istotnego pogorszenia klimatu akustycznego.

W przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej lub innej, objętej ochroną akustyczną na mocy ustawy *Prawo ochrony środowiska*, konieczne będzie podjęcie działań ograniczających, zgodnie z przepisami ww. ustawy.

Na klimat akustyczny obszaru opracowania będzie wpływać głównie ruch kołowy oraz działalności usługowe. Ze względu na założone przeznaczenia i parametry terenów, nie przewiduje się istotnego

pogorszenia klimatu akustycznego.

Wpływ na różnorodność biologiczną, świat roślinny i zwierzęcy

Zmiana zagospodarowania terenów rolniczych i związana z nią likwidacja agrocenoz i występujących na ich obszarze siedlisk flory i fauny przyczyni się do lokalnego zmniejszenia bioróżnorodności. Zbiorowiska pól, łąk i miedz zostaną zastąpione przez zielenią urządzonej towarzyszącej zabudowie oraz gatunki ruderalne, zaś w miejsce dotychczas występujących gatunków zwierząt pojawią się populacje drobnych ssaków i ptaków przystosowanych do środowiska miejskiego. Obszar opracowania nie obejmuje jednakże terenów cennych przyrodniczo, których przekształcenie wiązałoby się ze zniszczeniem wartościowych ekosystemów.

Ustalenia planu określają minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co zapewni odpowiednie warunki dla podtrzymania drobnej fauny zasiedlającej tereny zabudowane. Ponadto, ustalenia dla terenów wód powierzchniowych pozwolą na zachowanie Potoku Ostropka wraz z najbliższą biologiczną obudową i zapobiegą jego dalszej degradacji.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na świat zwierzęcy i roślinny oraz różnorodność biologiczną. Ustalenia projektu przyczynią się do zachowania Potoku Ostropka wraz z obudową biologiczną.

Wpływ na klimat lokalny

Istniejąca i planowana zabudowa może nieznacznie wpływać na modyfikację klimatu lokalnego w odniesieniu do zaburzeń pola wiatru oraz emisji ciepła. Nowa zabudowa mieszkaniowa i usługowa o ograniczonych gabarytach nie powinna prowadzić do rozwoju miejskiej wyspy ciepła.

Fragmenty obszaru opracowania położone są w granicach korytarza przewietrzającego, zapewniającego wymianę i regenerację powietrza w centrum miasta. Ze względu na ograniczenie wysokości budynków, wyznaczenie maksymalnych powierzchni zabudowy oraz położenie obszaru opracowania na terenach luźnej zabudowy podmiejskiej, nie przewiduje się istotnego wpływu na system przewietrzania miasta.

Nie prognozuje się znaczących negatywnych oddziaływań na klimat lokalny.

Wpływ na krajobraz, zabytki i zasoby naturalne

Ustalenia projektu w zakresie ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu zapewniają utrzymanie skali i charakteru zabudowy. Stwarza to możliwość harmonijnego zagospodarowania całego obszaru, co korzystnie wpłynie na walory krajobrazowe. Ponadto, objęto ochroną stanowisko archeologiczne, budynki wpisane do gminnej ewidencji zabytków oraz pozostałe budynki o wartościach zabytkowych, wskazane w tekście projektu.

Zapisy projektu korzystnie wpłyną na ochronę zabytków i dóbr materialnych. Ze względu na utrzymanie charakteru i gabarytów zabudowy, nie przewiduje się istotnego negatywnego wpływu na krajobraz.

Wpływ na zdrowie ludzi

W wyniku realizacji ustaleń projektu planu jakość środowiska nie powinna ulec niekorzystnym przekształceniom o charakterze znaczącym. Na jakość życia mieszkańców mogą mieć wpływ emisje hałasu

powodowanego przejazdami samochodów, ewentualnym funkcjonowaniem działalności gospodarczych.

Ustalenia projektu ograniczają uciążliwości m.in. poprzez brak wyznaczenia terenów przeznaczonych pod zabudowę usługowo-produkcyjną oraz zakaz lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami), a także wprowadzenie wyłącznie usług nieuciążliwych (z dopuszczeniem obsługi pojazdów samochodowych na wybranych terenach).

Nie prognozuje się istotnego negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu planu na zdrowie ludzi.

Wpływ na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 lub innych obszarów chronionych

W bezpośrednim i niedalekim sąsiedztwie obszaru objętego projektem planu nie wyznaczono obszarów objętych ochroną prawną. Najbliższy obszar chroniony – rezerwat Las Dąbrowa – znajduje się w odległości ponad 3 km od granic opracowania.

Ustalenia projektu planu nie będą wywierać negatywnego oddziaływania na cele, przedmiot ochrony i integralność obszarów Natura 2000 i pozostałych form ochrony przyrody.

Kompleksowa prognoza skutków wpływu ustaleń projektu planu na środowisko przyrodnicze

Ustalenia planu zostały przygotowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie projektowanego zagospodarowania terenu na środowisko przyrodnicze, jednakże każda zmiana zagospodarowania wywiera określony wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Poszczególne przeznaczenia terenu, jakie zostały określone w zapisach projektu planu, sklasyfikowano pod względem oddziaływania na środowisko i istniejący krajobraz. Wyznaczono cztery klasy terenów oznaczonych symbolami A, B, C i D, przy czym znaczenie jest następujące:

- A – Funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku;**
- B – Funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku;**
- C – Funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku;**
- D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko.**

Klasa A – Funkcje o pozytywnym wpływie lub nie wywołujące istotnych zmian w środowisku

- WS – tereny wód powierzchniowych śródlądowych;
- ZP – tereny zieleni urządzonej;
- ZNU – tereny zieleni nieurządzonej.

Ustalenia dla terenów WS oraz ZNU pozwolą na zachowanie koryta potoku Ostropka wraz z jego obudową biologiczną. Zapisy planu ustalają utrzymanie przebiegu cieku, a także: zakaz zabudowy z wyjątkiem urządzeń wodnych, zakaz stosowania betonowych i żelbetowych obudów koryta a także zakaz jego przykrywania, dopuszczając jedynie zabezpieczenia przez osuwaniem gruntu. Przedmiotowe ustalenia pozwalają na zachowanie koryta potoku wraz z najbliższą obudową biologiczną w obecnym kształcie, zapobiegając jego zabudowie i dalszej kanalizacji. Wprowadzenie terenu zieleni urządzonej (ZP) na fragmencie obecnych użytków rolnych pozwoli na stworzenie miejsca rekreacji dla okolicznych mieszkańców, przyczyni się także do lokalnego wzrostu bioróżnorodności poprzez zastąpienie monokultury rolniczej niską i wysoką roślinnością parkową, mogącą stanowić siedlisko dla zsynantropizowanych gatunków zwierząt.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakter zmian: neutralne;
- intensywności przekształceń: nieznaczne;
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie;
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe;
- częstotliwości oddziaływania: stałe;
- trwałości przekształceń: odwracalne.

Klasa B – Funkcje powodujące umiarkowane przekształcenia w środowisku

- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności;
- M – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej;
- U – tereny zabudowy usługowej;
- KDD – tereny dróg dojazdowych;
- KPJ – tereny komunikacji pieszo-jezdnej.

Tereny zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej, na których dopuszczono lokalizację usług nieuciążliwych, a także tereny dróg dojazdowych i komunikacji pieszo-jezdnej będą miały umiarkowanie niekorzystne oddziaływanie na środowisko, co związane jest z zabudowaniem i użytkowaniem terenu. Wykonane zostaną prace ziemne i niwelacje, nastąpi ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej na rzecz powierzchni zabudowanych i utwardzonych. Miejsce spontanicznej zieleni nieurządzonej zajmie zieleni urządzona towarzysząca zabudowie.

Negatywne oddziaływania przedmiotowych terenów będą umiarkowane m.in. ze względu na ograniczenie funkcji (zabudowa mieszkaniowa, nieuciążliwe usługi, infrastruktura) i gabarytów zabudowy, a także zasady zagospodarowania. Ruch kołowy na drogach zaliczonych do ww. kategorii nie powinien być źródłem istotnych negatywnych oddziaływań. Z realizacją przedmiotowych funkcji wiązać się będzie również konieczność zapewnienia dostaw mediów i energii – w tym celu wprowadzono zapisy dotyczące stosowania odnawialnych lub czystych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami i ściekami.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakter zmian: umiarkowanie niekorzystne;
- intensywności przekształceń: zauważalne;
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie i pośrednie;
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe;
- częstotliwości oddziaływania: stałe;
- trwałości przekształceń: nieodwracalne.

Klasa C – Funkcje powodujące niekorzystne przekształcenia w środowisku

- MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- MN/U – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o niskiej intensywności;
- M/U – tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej o średniej intensywności;

- U – tereny zabudowy usługowej;
- KDZ – tereny dróg zbiorczych.

Wybrane tereny zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej, na których dopuszczono lokalizację potencjalnie uciążliwych usług oraz tereny dróg zbiorczych będą niekorzystnie oddziaływać na środowisko, co związane jest z ich zagospodarowaniem i funkcjonowaniem. Zagospodarowanie przedmiotowych terenów wiązać się będzie z wykonaniem prac ziemnych i niwelacji, a także ograniczeniem powierzchni biologicznej na rzecz powierzchni zabudowanych i utwardzonych. Ich funkcjonowanie może powodować uciążliwości dla środowiska, związane m.in. emisjami hałasu, a także gazów i pyłów do powietrza. Ze względu na dopuszczone parametry i funkcje zagospodarowania, intensywność negatywnych oddziaływań może być większa, niż przypadku terenów zakwalifikowanych do grupy „B”.

W celu ograniczenia tych oddziaływań, w projekcie planu miejscowego wprowadzono zakazy, limitujące rodzaj prowadzonej działalności, a także odpowiednie zasady zagospodarowania. Z realizacją funkcji mieszkaniowej i usługowej wiązać się będzie konieczność zapewnienia dostaw mediów i energii – w tym celu wprowadzono zapisy dotyczące stosowania odnawialnych lub czystych źródeł energii oraz gospodarowania odpadami i ściekami.

Oddziaływanie terenu na środowisko i krajobraz oceniono pod względem:

- charakteru zmian: umiarkowanie niekorzystne;
- intensywności przekształceń: duże;
- bezpośredniości oddziaływania: bezpośrednie i pośrednie;
- okresu trwania oddziaływania: długoterminowe;
- częstotliwości oddziaływania: stałe;
- trwałości przekształceń: nieodwracalne.

Klasa D – Funkcje powodujące dużą ingerencję w środowisko

- nie występuje.

3.7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jaki te cele zostały uwzględnione podczas opracowania dokumentu

Dokumenty szczebla międzynarodowego i wspólnotowego

Dokumentami rangi międzynarodowej, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, przyjęte przez stronę polską, m.in.:

- Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo),
- Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r.,
- Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno – błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987 r.),
- Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987 r. wraz z poprawkami

londyńskimi (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.).

- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz Protokołem,
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r.,
- Dokumenty wspólnotowe / Dyrektywy Unii Europejskiej:
 - Dyrektywa 43/92 EEC z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory oraz Dyrektywa 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 r. o ochronie ptaków,
 - Dyrektywa 98/15/EC z 27 lutego 1998 r. dot. wprowadzania zanieczyszczeń do wód,
 - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy,
 - Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.,
 - Dyrektywa Ramowa w sprawie ogólnych zasad gospodarowania odpadami 75/442/EWG z 15 lipca 1975 r.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru opracowania i terenów do niego przyległych. Ponadto, obszar opracowania nie obejmuje cennych terenów, których przekształcenie wiązałoby się ze zniszczeniem wartościowych ekosystemów.

Dokumenty szczebla krajowego

Do dokumentów o randze krajowej należą:

- Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Dokument ten wskazuje problemy, priorytety, narzędzia i kierunki interwencji związane z ochroną środowiska, związane także ze współpracą międzynarodową ze szczególnym uwzględnieniem UE. Swoje cele i zakres działań wyznacza w dwóch horyzontach czasowych: pośrednim (do roku 2020) oraz docelowym (do roku 2030). Dokument przedstawia cel główny: rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców oraz cele szczegółowe: poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska, łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych, a także cele horyzontalne: rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa i poprawę efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Dokument określa zakres działania niezbędny do zaplanowania zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju, w sposób zapewniający ochronę środowiska z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych.

- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Jest to dokument programowy dla inwestycji rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym. Program pozwoli na wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (pochodzących ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Dokument dotyczy także poprawy jakości wód powierzchniowych, będących potencjalnym źródłem poboru ujęć komunalnych. Zamierzeniem Programu jest również pobudzenie inicjatyw lokalnych (nowe miejsca pracy) oraz pełne dostosowanie do wymogów Unii Europejskiej w zakresie

wyposażenia w system oczyszczalni ścieków i kanalizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę planu miejscowego, najistotniejsze cele wymienionych dokumentów odnoszą się do ochrony środowiska przyrodniczego i bioróżnorodności, a także ograniczania antropopresji. Przeprowadzona w poprzednich rozdziałach analiza wykazała brak negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko przyrodnicze obszaru planu i terenów do niego przyległych.

Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

W *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* (tzw. SPA 2020) uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030. W przedmiotowym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju. Wśród najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów dla których określono cele i kierunki działań adaptacyjnych znalazły się: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, obszary górskie, strefy wybrzeża, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest związany przede wszystkim z sektorami jakimi są: gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane, a w mniejszym stopniu również z budownictwem i infrastrukturą.

Projekt miejscowego planu obejmuje teren o charakterze podmiejskim, który zlokalizowany jest poza granicami obszarów zagrożonych możliwością wystąpienia powodzi czy osuwisk. Do głównych zagrożeń dla przedmiotowego terenu należą: silne ulewy powodujące podniesienie zwierciadła wód gruntowych i powstawanie zalewisk, podtopienia związane z gwałtownym zwiększeniem przepływu w potoku Ostropka, a także upały i susze sprzyjające deficytowi wody w miastach.

Ustalenia projektu miejscowego planu wpisują się przede wszystkim w realizację kierunków działań określonych w SPA 2020 w zakresie celu nr 1 (zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska) oraz celu nr 4 (zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu).

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych celów i kierunków należą między innymi:

- zakaz prowadzenia działalności zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, z określonymi wyjątkami;
- zakaz zagospodarowania i użytkowania terenu, powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych;
- dopuszczenie stosowania odnawialnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej oraz stosowania wysokosprawnych indywidualnych systemów ogrzewania;

- wprowadzenie dla terenów zabudowy minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych;
- dopuszczenie retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych zgodnie z przepisami odrębnymi;
- nakaz utrzymania i ochrony istniejących wód powierzchniowych (potoku Ostropka) i zakaz zabudowy w granicach terenów wód.

Dokumenty szczebla regionalnego i lokalnego

Ustanowione na poziomach międzynarodowym i krajowym cele polityki ekologicznej znalazły swoje odzwierciedlenie w opracowanych na poziomie regionalnym dokumentach strategicznych, takich jak: *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, *Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego*, czy *Program Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*.

Wśród długoterminowych celów *Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019*³⁵ z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 znalazły się m.in.:

- znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych;
- system zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód;
- realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami;
- zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu;
- poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska;

Niniejszy projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego realizuje powyższe cele poprzez:

- dbałość o jakość powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych oraz ich ochronę (wprowadzenie korzystnych rozwiązań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej);
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego (stosowanie przyjaznych środowisku mediów grzewczych);
- w zakresie różnorodności biologicznej – poprzez zakaz zabudowy w korycie potoku Ostropka oraz obowiązek pozostawienia części działek budowlanych jako terenów biologicznie czynnych.

*Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*³⁶ wskazuje na konieczność kształtowania polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie jakości powietrza. Jako dobre praktyki z zakresu planowania przestrzennego *Aktualizacja...* wymienia m.in. określanie w planach miejscowych wymagań w zakresie stosowanych systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, czy zachowanie największej możliwej powierzchni terenów zielonych. Przedmiotowy projekt planu realizuje powyższe założenia m.in. poprzez odpowiednie zapisy dotyczące infrastruktury technicznej oraz wyznaczenie minimalnego odsetka powierzchni biologicznie czynnej dla działek budowlanych.

³⁵ *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, uchwała nr VI/11/8/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015 r.

³⁶ *Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*, uchwała nr VI/68/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.

Ponadto, na szczeblu lokalnym przyjęto poruszające kwestię środowiska dokumenty strategiczne, spośród których zapisy istotne dla projektu planu miejscowego zawierają m.in. *Program ochrony środowiska dla miasta Gliwice na lata 2021-2024* oraz *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*. Określone w *Programie...* cele są zbieżne w wymienionych powyżej celami *Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego*, w związku z czym zapisy projektu planu również realizują cele programu miejskiego. *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030* w działaniu 6.1 wskazuje na konieczność uwzględnienia kwestii zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta. Zapisy projektu planu miejscowego uwzględniają to zalecenie, realizując kierunki działań określone w SPA 2020.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice również formułuje cele w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego. Przedmiotowy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest w całości zgodny z zapisami Studium.

3.8. Możliwe transgraniczne oddziaływanie

W oparciu o przepisy *ustawy ocnowej*, dotyczące postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów – uznaje się, że skutki realizacji projektu planu nie będą mieć znaczenia transgranicznego.

3.9. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wprowadzono konkretnych rozwiązań, mających na celu analizę skutków realizacji jego ustaleń oraz częstotliwości prowadzenia monitoringu, gdyż skutki te podlegają badaniom w ramach państwowego monitoringu środowiska. Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Państwowy Instytut Geologiczny, zgodnie z ustawami *Prawo ochrony środowiska* oraz *Prawo wodne*. Ponadto, zgodnie z zapisami *ustawy ocnowej*, każde przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, które może być realizowane na podstawie ustaleń planu miejscowego, wymaga przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Ocenę przeprowadza się w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięcia. W ramach ww. postępowania analizuje się oddziaływanie danego przedsięwzięcia na środowisko zarówno na etapie jego budowy, jak i eksploatacji.

Częstotliwość przeprowadzania analiz skutków realizacji planu powinna być uwarunkowana częstotliwością badania aktualności kierunków polityki przestrzennej, zawartych w planach, programach i studiach oraz w aktach prawa miejscowego. Zgodnie z art. 32 ust. 2 *upzp*, wyniki wykonywanych analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy powinny być przekazywane radzie gminy co najmniej raz w czasie trwania kadencji. Proponuje się zatem, aby analizy dotyczące środowiskowych skutków realizacji postanowień projektu planu były przeprowadzane w ramach powyższych analiz.

4. Podsumowanie

4.1. Możliwości wprowadzenia rozwiązań alternatywnych bądź eliminujących i ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko realizacji ustaleń projektu planu

Zgodnie z przepisami *ustawy ocnowej*, prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawić rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Jednocześnie, zapisy projektu planu miejscowego nie mogą naruszać zapisów obowiązującego *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* (oprócz dopuszczonych przez ustawę wyjątków), w którym określone są m.in. proponowane przeznaczenia terenów i ich wybrane parametry. Możliwość wprowadzenia w projekcie planu rozwiązań alternatywnych ograniczona jest więc do takich, które będą zgodne z obowiązującym prawem. W związku z powyższym, jako ewentualne rozwiązanie alternatywne proponuje się rozważyć zwiększenie udziału powierzchni terenów zieleni biologicznie czynnej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Niniejsze opracowanie analizuje i ocenia potencjalny wpływ na środowisko realizacji ustaleń projektu *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru położonego w rejonie ulic Daszyńskiego, Stara Cegielnia, Zielone Wzgórze i Słoneczne Wzgórze*. Obszar opracowania obejmuje podmiejskie tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej. W części północnej, wzdłuż ulicy Dolnej Wsi oraz ulicy Wójtowskiej zlokalizowana jest zabudowa mieszkaniowa, w tym historyczna, w głębi obszaru powstaje nowa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Część obszaru opracowania stanowią tereny zielone i rolnicze, w obecnie obowiązujących planach miejscowych przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną. Projekt nowego planu miejscowego przewiduje funkcje i parametry terenów zbliżone do ustalonych w obowiązujących planach.

W poszczególnych rozdziałach niniejszej prognozy określono i oceniono istniejący stan środowiska przyrodniczego wraz z wpływem ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na poszczególne jego komponenty. Środowisko obszaru opracowania zostało przekształcone przez człowieka w wyniku długotrwałej presji związanej z osadnictwem i działalnością rolniczą. W jego granicach nie zidentyfikowano terenów cennych pod względem przyrodniczym. Za najważniejsze problemy ochrony środowiska, związanych z realizacją projektu planu uznano: zanieczyszczenie powietrza oraz hałas.

Realizacja zapisów projektu planu generować będzie oddziaływania neutralne (tereny wód śródlądowych i zieleni) oraz umiarkowanie niekorzystne (tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowej, tereny komunikacji), związane zarówno z realizacją (przekształcenia powierzchni ziemi i gleby, emisja hałasu, emisja zanieczyszczeń), jak i późniejszą eksploatacją nowych inwestycji. Zapisy projektu planu w zakresie ochrony środowiska i przyrody minimalizują potencjalne niekorzystne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Funkcjonowanie nowego zagospodarowania może wiązać się ze zwiększoną emisją hałasu (w tym drogowego), większym poborem wody oraz odprowadzaniem ścieków i odpadów. Nie przewiduje się

negatywnego wpływu realizacji zapisów projektu na obszary Natura 2000, ani inne tereny chronione. Realizacja zapisów projektu nie przyczyni się do istotnego pogorszenia wskazanych problemów związanych z ochroną środowiska.

W projekcie przedmiotowego dokumentu zawarto zapisy w zakresie ochrony środowiska i przyrody, niwelujące niekorzystne oddziaływanie na środowisko, m.in. zakazano lokalizacji inwestycji mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z określonymi wyjątkami). Zakazano także zagospodarowania i użytkowania terenu powodującego zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wód podziemnych lub powierzchniowych. Wprowadzono minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej o wartości uzależnionej od przeznaczenia terenu. Ustalono nakaz właściwego doboru gatunkowego przy realizacji nasadzeń zastępczych. Przewiduje się pozostawienie powierzchni biologicznie czynnej na działkach budowlanych oraz zachowanie koryta potoku Ostropka wraz z otoczeniem, co przyczyni się do utrzymania siedlisk drobnej fauny i lokalnego korytarza ekologicznego

Niniejsza prognoza potwierdza, że zapisy projektu mpzp zapewniają ochronę poszczególnych komponentów środowiska, w tym także zdrowia ludzi, zachowując uwarunkowania ekofizjograficzne przedmiotowego terenu. Prognozę opracowano zgodnie z aktualnie obowiązującymi wymaganiami zapisanymi w ustawie *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

4.3 Materiały źródłowe

Na etapie sporządzania niniejszego dokumentu wykorzystano następujące materiały źródłowe:

- Chmura A., Wantuch A., 2016, *Wody podziemne miasta Polski – Gliwice*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Dubaj-Nawrot J., 2005, *Baza danych geologiczno-inżynierskich wraz z opracowaniem atlasu geologiczno-inżynierskiego aglomeracji katowickiej*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa;
- Dudek W. i in., 2004, *Opracowanie ekofizjograficzne dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach określonych uchwałami Rady Miejskiej nr XLI/998/2012, XLI/999/2002, XLI/1005/2002, XLI/1007/2002 i XIII/232/2003, ZPOS "Dudek", Gliwice;*
- Dulias R., Hibszer A. (red.), 2008, *Górnośląski Związek Metropolitalny – Zarys geograficzny*, PTG Oddział Katowicki, Sosnowiec;
- Haisig J., 2015, *Objaśnienia do szczegółowej mapy geologicznej Polski*, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- Kistowski M., 2003, *Ocena odporności środowiska na degradację oraz jego zdolności do regeneracji*, Towarzystwo Urbanistów Polskich, Warszawa;
- Kruczała A. (red.), 2000, *Atlas klimatu województwa śląskiego*, IMGW o. Katowice, Katowice;
- Machowski R., Radosz J., 2016, *Topoklimat województwa śląskiego* [w:] Kaczmarek R. (red.), *Encyklopedia Województwa Śląskiego tom III*, Biblioteka Śląska, Katowice;
- Marcinek J., Komisarek J. (red.), *Systematyka gleb Polski – Wydanie 5*, Roczniki Gleboznawcze LXII/3, Wyd. Wieś Jutra, Warszawa;
- Paszyński J., 1980, *Metody sporządzania map topoklimatycznych*, Dokumentacja Geograficzna 3, IGPZ PAN, Warszawa;
- Rosik-Dulewska Cz. (red.). 2019, *Obszary miejsko-przemysłowe wobec zmian klimatu na przykładzie miast centralnej części GZM*, Prace i studia IPIŚ PAN nr 89, Zabrze;
- Solon J. i in., 2018, *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica 91/2*, IGPZ PAN, Warszawa;
- Stupnicka E., 1997, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego;
- Szendera W. i in., 2021, *Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza obszaru miasta Gliwice na potrzeby opracowań planistycznych*, Pracownia Żywokost, Suszec
- Toczko B. i in., 2024, *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim – raport wojewódzki za rok 2023*, GIOŚ, Warszawa
- Załupka M. i in., 2023, *Charakterystyka warunków przewietrzania miasta Gliwice*, ATMOTERM S.A., Opole
- *Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla województwa śląskiego*, uchwała nr VI/68/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r.
- *Baza danych GIS Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50000 – Pierwszy Poziom Wodonośny*, 2006, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa form geomorfologicznych 1:25 000*; 1987, Wydział Geodezji Urzędu Wojewódzkiego, Katowice;
- *Mapa geośrodowiskowa Polski (II) 1:50 000*, 2014, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrogeologiczna Polski*, 1998, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa;
- *Mapa hydrograficzna 1:50 000*, 2001, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Mapa Podziału Hydrograficznego Polski*, IMGW, Warszawa;
- *Mapa sozologiczna 1: 50 000*, 1995, Główny Geodeta Kraju, Warszawa;
- *Plan adaptacji miasta Gliwice do zmian klimatu do roku 2030*, uchwała nr VII/123/2019 Rady Miasta Gliwice z dnia 11 lipca 2019 r.;
- *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2016-2020*, uchwała nr XXII/547/2016 Rady Miasta Gliwice z dnia 15 grudnia 2016 r.;
- *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Gliwice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028*, uchwała nr XXIV/505/2021 Rady Miasta Gliwice z dnia 25 marca 2021 r.;
- *Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, uchwała nr V/11/8/2015 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 31 sierpnia 2015 r.
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, Dz. U. z 2014, poz. 112;
- *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych*, Dz.U. z 2016, poz. 85;
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gierałtowiec*, uchwała nr XXXIX/268/17 Rady Gminy Gierałtowiec z dnia 12 grudnia 2017 r.;
- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice*, uchwała nr XXXI/956/2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009 r., ze zmianami wprowadzonymi uchwałą nr XXXIX/813/2022 Rady Miasta Gliwice z dnia 8 września 2022 r. oraz uchwałą nr XLVI/953/2023 Rady Miasta Gliwice z dnia 20 kwietnia 2023 r.;
- *Szczegółowa mapa geologiczna Polski 1:50 000*, 2016, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa.

